

‘Ο συμβολισμός στη λογοτεχνία για παιδιά

«ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΠΟΤΑΜΙ» ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ, ΕΚΔ. «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»

Κάθε φορά πού η πραγματικότητα μάς πονάει, κάθε φορά πού ο φόβος, ή αδικία κι ή σκληρότητα ματώνουν τήν καρδιά μας, οι συγγραφείς αγγίζουν τόν κόσμο μέ τό μολύβι τους κι αυτό, σάν τό μαγικό ραβδί, τυλίγει τήν αλήθεια μέ τά γοητευτικά πέπλα τού παραμυθιού, ντύνει τή συμφωνά μέ φωτεινές κορδέλες καί «κάνει, παπαρούνες τίς πληγές τού ολέθρου».

Δέν είναι φυγή τούτη ή μεταμφίεση. Δέν είναι δειλία καί άρνηση. 'Ισα - ίσα είναι ή έκφραση τής ανθρώπινης δύναμης. Τό συμβολικό παραμύθι είναι ένα κρηκτικό κείμενο, γιατί υπάρχει μέσα του ολη ή αλήθεια στήν απόλυτη έκφρασή της. 'Ο καθένας τήν ξέρει, τήν καταλαβαίνει, μά δύσκολα τήν εκφράζει, χωρίς νά τή μικρύνει: Οι λέξεις είναι πάντα πενιχρές. Μόνη ή διάσταση τού παραμυθιού μπορεί νά δώσει όλη τή δύναμη τής πραγματικότητας — όσο κι άν αυτό φαίνεται αντιφατικό. Συμβολικά παραμύθια γράφτηκαν πάντα σε εποχές υπέρτατης δυστυχίας ή καταπίεσης για νά θυμίζουν, ότι δέν πρέπει νά ξεχνιέται, για νά ερεθίζουν όσους έφησυχάζουν, για νά ψυχώνουν όσους άγρυπνούν. Άλλοτε μέ περισσότερη κι άλλοτε μέ λιγότερη επιτυχία δίνουν μέσ από τά παραμυθένια σχήματα τίς έφιαλτικές διαστάσεις μιας τραγικής αλήθειας. Έχουμε μπροστά μας ένα τέτοιο παραμύθι, γραμμένο μέ πολύ πόνο κι αγάπη από τήν Έλλη Παιονίδου για τήν πατρίδα της τήν Κύπρο.

Στό βιβλίο της «Τά δυο αδέρφια καί τό μαύρο ποτάμι» (έκδ. Σύγχρονη Έποχή) ή γνώστη ποιήτρια μιλάει στά παιδιά για μία πλούσια κι εύτυχημένη χώρα, τή Συπρίλια. Εκεί ζούν δυο αδέρφια, ο Χίπ Χόπ κι ή Ντορεμί — (ήρωες παλιότερα μιας ραδιοφωνικής εκπομπής για παιδιά) — πού χαίρονται τήν όμορφιά τής ειρηνικής ζωής. Όμως, ξαφνικά, ένα κακό μαύρο ποτάμι χωρίζει στά δυο τήν όμορφη χώρα καί τά δυο αδέρφια απομένουν στίς αντίκρινές όχθες. Είναι «μικροί καί τό κακό μεγάλο. Μά κάποτε ο μικρός νικάει τόν μεγάλο», όταν αγωνίζεται, μέ πίστη στό καλό καί μέ τή συμπαράσταση τών άλλων αδικημένων.

Η εικονογράφηση τού Συγγραφέα Βούρτς "Ανταμ" διακρίνεται για τίς ίδιες μέ τό κείμενο αρετές καί τήν πάλλουσα ατμόσφαιρα τού λιοχαρου τόπου. Βιβλίο για παιδιά από 8 χρονών.

Γιά τήν ηλικία όπου ή ζωή είναι ένα συναρπαστικό παιχνίδι, όπου ζωντανό καί άψυχα αποχτούν θαυμαστές ιδιότητες, για τήν ηλικία δηλαδή τών νήπιων πού προτού αρχίσουν νά καταλαβαίνουν τόν κόσμο, τόν απολαμβάνουν, γι' αυτή τήν ηλικία τό βιβλίο δέν μπορεί παρά νά πάρει τή μορφή τού παιχνιδιού καί νά δανειστεί τή λειτουργία του.

Έτσι, βλέπουμε καί στή χώρα μας νά κυκλοφορούν τελευταία αξιόλογα βιβλία με αυτή τήν αντίληψη. Έχουμε ύποψη μας συγκεκριμένα, τή σειρά τών σοβιετικών βιβλίων για μικρά παιδιά πού κυκλοφορούν από τίς εκδόσεις «Σύγχρονη Έποχή».

Τό απολαυστικό ουκρανικό παραμύθι «Τό γάντι» είναι ένα βιβλίο στό σχήμα γαντιού μέ θαυμάσια εικονογράφηση τών Μποφάτοφ καί Βασίλιεφ.

«Η Μαρίτσα κι ή άρκουδίτσα» είναι ένα άλλο, ρώσικο αυτή τή φορά, λαϊκό παραμύθι, μέ τρισδιάστατες εικόνες πού δίνουν πολύ ζωντανά τά στοιχεία τού λαϊκού παραδοσιακού πλούτου, φορεσιές, καλυβούλα, χώρο, αντικείμενα (εικονογράφηση Άντριγιεβιτς).

Καί πάλι μέ τρισδιάστατες εικόνες τού ίδιου ζωγράφου ζωντανεύει ένα άλλο ρώσικο παραμύθι «Η άλεπού, ο λαγός κι ο κόκορας». Μέ σύντομες λεζάντες, χωρίς ιδιαίτερη αξία, αλλά πολύ έντυπωσιακό μέ τά σχήματα τών ζώων πού προβάλλουν στό άνοιγμα της σελίδας είναι τό βιβλίο τού κλασικού Σοβιετικού ποιητή Σαμουήλ Μαρσάκ «Σπουργιτάκο, μέ ποιόν έχεις κολατσίσει», σχεδιασμένο από τή Λ. Μαγιόροβα.

Άκόμα, όμορφα ζωγραφισμένο από τόν (τήν) Α. Σαβτσένκο ο «Φλόπου» είναι ένα μικρό βιβλίο τού ποιητή Σεργκέι Μιχαλόφ, ενώ ούτε ή εμφάνιση ούτε τό περιεχόμενο τού βιβλίου «Πώς νά είσαι εύγενικός», τού εξαιρετου κατά τά άλλα Σ. Μαρσάκ δικαιολογεί τήν έκδοσή του στόν συγκεκριμένο τόπο καί χρόνο.

Γενικά, ή σειρά αυτή τών μικρών βιβλίων έχει εύρήματα καί πολλή δροσιά, αλλά τά αυτοκόλλητα ελληνικά κείμενα πάνω στην γενόλογηση έκδοση δέν αποτελούν βέβαια στοιχείο αισθητικής, στοιχείο — κατά τή γνώμη μας — θεμελιακό τού πολύτιμου αντικειμένου - έργαλείου πού λέγεται βιβλίο.

Δέν αναφέρεται ακόμα ο καλός μεταφραστής.

ΖΩΗ ΒΑΛΑΣΗ